

הקדמת העורך

כבוד רב נתכבדתי כשביקש ממני ידידי טוביה רוזנצוויג, חבר ותיק במושב מבוא חורון, להיות שותף לעריכת ספר היובל לכבוד מכובדנו ואהובנו הרב יונה דברת שליט"א, מרא דאתרא, במלאת יובל שנים למולכו כרב היישוב עוד מלפני עלותו על הקרקע במקומו היום, ולכבוד הגיעו בחסדי ה' לגבורות. תוך זמן קצר יחסית, שנמדד בשבועות ולא בחודשים, נעשו פניות לרבנים ממקורבי הרב שליט"א לשתף את הציבור בתורתם בספר היובל הזה לכבודו של הרב, והתגובות היו חמות ומהירות, וביטאו את האהבה והכבוד שנחל רבנו הרב יונה לא רק מבני קהילתו אלא גם מחבריו הרבנים. ספר מכובד ומכבד זה מכיל רק את המאמרים שהגיעו למערכת בזמן הקצר שקצבנו לעניין, ועוד רבים וטובים היו בוודאי מצרפים את דבריהם לספר אם הזמן היה מרווח יותר, אך לוח הזמנים דחק והכריע. צירפנו לספר גם מעט מתורתו שבכתב של רבנו הרב יונה שליט"א, ועוד הרבה דיו נותר בקולמוסו למאמריו וחידושיו ודרשותיו וביאוריו אותם הוא יוציא לאור בעז"ה בעתיד הקרוב.

המאמרים מובאים כפי שהם נשלחו ע"י מחבריהם שליט"א עם עריכה מעטה יחסית, איש איש כפי דרכו וסגנונו. חילקנו את הספר לשלושה מדורים - תנ"ך, הלכה ומחשבה, נוסף לדברי הברכה וההערכה שצירף כל כותב למאמרו.

אני מודה כאן לצוות שפעל והפעיל ויזם וסייע, הלא הם טוביה רוזנצוויג הנ"ל, שלמה מרמורוש ודוד הכהן גולדברגר, וכן הרבנים ר' אריה כץ ור' יוסי הכהן לבנוני. כבודם של תלמידי חכמים הוקש לכבודו של המקום, ויהי רצון שיהיה ספר יובל זה לנחת רוח לריבונו של עולם, ולתשורה של הערכה וכבוד וחיבה לרבנו רבי יונה דברת שליט"א ולביתו, בברכה שיאריך ימים על ממלכתו בבריות גופא ונהורא מעליא עד מאוע"ש.

הק' יואל קטן, מבוא חורון
'משעול' - מכון שלמה אומן

הרב ברוך מרדכי אזרחי, ראש ישיבת עטרת ישראל

Rabbi Baruch M. Ezrachi
Rosh Yeshivah

הרב ברוך מרדכי אזרחי
ראש הישיבה

בס"ד מוצש"ק פרשת בא, שבט התשע"ט

באתי בזה, בכמה משפטי הוקרה וברכה לאישיות נדירה, רבת אנפין, מצויין ומיוחד במדותיו התרומיות, מנהיג בחסד ובתבונות שמים, רב רבנן, הגאון הרב רבי יונה דברת נרו יאיר, ה' יחייהו ויקיימהו בטוב ובנעימים, מתוך בריאות ונחת, עם נוות ביתו הרבנית מנשים באהל תבורך, מרת נעמי תחי'.

אישיותו של הרב דברת שליט"א, מעוררת התפעלות. צדיק, נפלא המדות, דבוק בתורה וכיראתה. גאון בתלמודו. פיקת, זריז וממולח להפליא. האמת נר לרגליו ואור להנהגתו.

גם כישוריו ב"ה נדירים. הלא כ"ד ספרי התנ"ך שגורים על פיהו, חרותים בזכרונו ובלבו. גם במפגשנו השבועיים, לא פסיק פומיה ומוחו מלהבריק את שנינותו החדה.

אברך, איפוא, את ה"אתרא", שהרב דברת שליט"א הוא ה"מרא" שלו, בכל המובנים, ואברך אתכם, בני "מבוא חורון" היקרים מאד מאד, כי תמשיכו עוד רבות רבות בשנים ליהנות מזיוו של רבכם האהוב, המוכשר והנעים, וימשיך היישוב לשגשג בגשמיות וברוחניות.

יראה הרב שליט"א נחת מכולכם, ותמשיכו כולכם ליהנות מרבכם הנערץ, עד כי יבא שילה ולו יקהת עמים, כפירושו וכמשמעו.

יבורך רבינו הגאון רבי יונה שליט"א עם נו"ב הרבנית תחי', וכל משפחתם, וכל היישוב כולו, בטוב ובנעימים. שובע שמחות בימינכם נצח.

הרב מיכה פלד, רב הישוב בית חורון

בן שמונים לגבורות

בס"ד, יום ג' פורים קטן י"ד אדר א' התשע"ט

יובל שנים חלפו מאז שרבנו יונה דברת שליט"א הקים את רבנות מבוא חורון, והיה מהמייסדים של רבנות מטה בנימין.

מרגיש אני, שנפלה בחלקי הזכות לשמש כרב במטה בנימין.

זוכר אני את הנוכרי שמשתף פעולה עם רבנו יונה שליט"א במכירת החמץ של כל האיזור.

עבורי, לראות כיצד רבנו מנהל את המשא ומתן באחריות הלכתית מדוקדקת מאד - זו חוויה מיוחדת במינה. כל זאת, תוך כדי כך שהרב מקבל בטלפון שאלות בענייני הכשרת הרפת של הישוב...

תענוג לראות את הרב משיב בבקאות, כיצד ליישם את ההכנות האחרונות לפני כניסת חג המצות, כאשר תוך כדי כך מגיעות עוד ועוד שאלות הלכתיות בנושאי הפסח השונים, המגיעות ברגע האחרון.

פרשת 'כי תישא' גדושה בנושאים חשובים לאורך כל ההיסטוריה של עם ישראל. בפרשה זו על פי מסכת יומא פה: יש דיון בנושא פיקוח נפשות. חז"ל מעלים את השאלה: מניין לפיקוח נפשות שדוחה את השבת? כיצד יודעים אנו, שבנושא 'פיקוח נפש' חייבים לחלל שבת כדי להציל נפש מישראל?

הגמרא אומרת, שחובה עלינו ללמוד את הנושא לעומקם של דברים.

רבי שמעון בן מנסיא דורש מהכתוב ב"כי תישא" (ל"א, ט"ז): "ושמרו בני ישראל את השבת" - אמרה תורה: חלל עליו שבת אחת, כדי שישמור שבתות הרבה. וזאת, גם כאשר קיים ספק שמא אין צורך לחלל עליו שבת! ספק נפשות - גם כן דוחה את השבת. גם אם ברור לנו שיקום מחוליו, שנאמר בויקרא (בחוקתי י"ח, ה') "ושמרתם את חוקתי ומשפטיו ואשר יעשה האדם וחי בהם". וחי בהם, ולא שימות בהם.

התורה ניתנה לנו כדי לחיות על פיה ולא שנמות ממנה. אם כן, חייבים אנו לזכור את שלושת היסודות של 'יהרג ובל יעבור'. א. גילוי עריות ב. שפיכות דמים ג. עבודה זרה. שעליהן נאמר: "יהרג ובל יעבור".

וכך, את כל יתר המצוות אנו מקיימים על פי "וחי בהם". זוהי מסקנה הגמרא. הרמב"ם בהלכות שבת (בי"ג) מדגיש, שאסור להתמהמה בעת מצב של פיקוח נפש. זאת על פי הפסוק "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם". ובהלכה דוחים אנו את השבת בעת סכנת נפשות.

טוב שכל אחד יאריך בלימוד בנושא החשוב הזה ובעיקר בהלכות פרק ב' מהלכה ב' ועד סוף הפרק.

על הפסוק בספר משלי (ט"ו ט"ו) "וטוב לב משתה תמיד", מוצאים אנו בפירוש "באר היטב" (משנה ברורה בסיום הילכות מגילה סימן תרצ"ז) - על המילה 'תמיד' את הדברים הבאים: "בית תפארתנו במהרה יעמוד, וביראה אותו נעבוד. נכון יהיה הר הבית בראש הרים עדי עד".

ברצוני לברך ולאחל לכבוד הרב רבנו יונה שליט"א אריכות ימים ושנות חיים. יהי רצון שתבורך ב"ימך בטוב ושנותיך בנעימים אמן ואמן".

אשרינו רבני בנימין שזכינו להיות מושפעים מדמות רבנית כה חשובה.

הרב מיכה פלד

בית חורון

הרב יצחק פריץ, רב העיר רעננה וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

הרבנות הראשית - רעננה

לשכת רב העיר

בס"ד, ניסן תשע"ט

נאמר בפרשת "יתרו" (שמות י"ט): "ויסעו מרפידיים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר... אומר **"הכלי יקר"** **"ויסעו מרפידיים"**. היינו מן המקום אשר היו שם בריב ובמחלוקת. כי המקום ההוא נקרא "מסה ומריבה" ו"רפידיים" - אותיות פרידים, כמו כשב-כבש, על שם הפירוד שהיה ביניהם...כי על ידי הפירוד שהיה ביניהם, רפו ידיהם מן התורה ועכשיו נסעו מ"רפידיים" מן המקום ההוא, רצה לומר **הסיעו עצמם מן הפירוד** "ויבואו מדבר סיני".

כי מקום זה גרם שהיו **באגודה אחת**, כי בקשת הכבוד והשררה סיבה לכל ריב ולכל נגע, ועל-ידי שראו שהר סיני, הנמוך בהרים, הוא ההר חמד אלוקים לשבתו, אז ראו **שהקב"ה בוחר בענווים** ועל-ידי זה בחרו במידת ההכנעה וזהו סיבת השלום, "עכ"ל.

"ויחן שם ישראל נגד ההר" - מפורסמים דברי רש"י - **"כאיש אחד בלב אחד**, אבל שאר כל החניות בתרעומת ובמחלוקת" (מכילתא).

רואים מדברי תורתנו הקדושה, על-פי גדולי פרשני התורה, שהסוד לזכית התורה ולגדלות בתורה - זה לא כשרונות גדולים, אלא **בראש ובראשונה - מידות טובות ונעלות, צניעות, בריחה מריב ומחלוקת ואהבת הזולת בלב ובנפש**.

ידידי היקר והאהוב הגאון הרב יונה דברת - רבה של "מבוא חורון" זכה לגדלות התורה לא רק בגין כשרונותיו הגדולים והברוכים, אלא **בזכות מדותיו הברוכות והנעלות, צניעות, אהבת השלום ואהבת הזולת בלב ובנפש**.

זאת ועוד, חכמינו ז"ל הדגישו את הערך העליון של **"שימוש תלמידי חכמים"**. הרב דברת שליט"א, כבר עשרות בשנים, מאז שסיים את למודיו בישיבה, הוא טורח מידי שבוע בשבוע ועולה לירושלים עיר הקודש ולומד תורה מפי "גדולי ישראל", הן בימי הגשם והשלג והן בימי החום והחמסין. **"הוי שקוד ללמוד תורה"**, זאת סיסמתו של הרב דברת שליט"א.

כרב בישראל, זכה הרב דברת, בעזרת ה' יתברך לבנות את הישוב הנפלא "מבוא חורון" לא רק כישוב דתי, אלא **כישוב תורני מובהק**. יומו רצוף שעורי תורה, ביתו פתוח לרווחה לשואלים אותו עצה ודבר הלכה, והכל בצניעות, בשקט ובשלווה, רחוק מעיתונות ומפרסומים. כמו-כן, זכה הרב דברת להקים בע"ה דור צעיר של תלמידי חכמים בישובו, שאף הם מוסרים שעורים בהלכה ובאגדה הן ביום והן בלילה.

בהגיעו ל"גבורות", אני שמח לברך מכל לב את ידידי היקר הרב דברת שליט"א שיזכה, בעזרת ה' יתברך, עוד שנים רבות להרביץ תורה בישראל מתוך "בריות גופא ונהורא מעליא, שמחה וטוב וגם עם רעיתו הרבנית הצנועה והמיוחדת במעלותיה, עד מאה ועשרים שנה.

"עוד ינובון בשיבה, דשנים ורעננים יהיו"

הרב יצחק פרץ

רבה הראשי של רעננה

וחבר "מועצת הרבנות הראשית לישראל"